

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

Titulus I. De vita & honestate clericorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

consilium, & favorem naufragium patientibus in reparatione & conservacione suorum bonorum praestiterint, 10. annos & totidem quadragenas de iniunctis eis poenitentis in Domino relaxamus. Rom. 22. Oct. 1554.

Paulus Tertius.

Excusatur res qua jacens post naufragium in ripis aut portibus locorum maritimarum diripitur, repulso omni consuetudine praxetis, nisi restituatur.

CAP. 11.

Vilius Papa 11. considerans tam civili quam canonica lege licere unicuique naufragium suum impunè colligere, ac iacta in mari, allevandi oneris causa, recuperare, illaque diripientes furtum committere, & graviter delinquere, ac Christianos naufragium patientes, rebus suis spoliante, diversis poenis puniri: & propterea consuetudinem praedictam, tanquam contra regulam fidei, qua unus alteri auxilio esse tenetur, merito corruptelam appellari, neminique suffragari debere, cujuscunque temporis cursu munitam: Volensque (sicut ejus incumbebat pastoralis officio) omnium mari terraque, ad aliam urbem nostram venientium securitati & tranquillitati providere, periculisque hujusmodi obviare, ac venientium ad aliam urbem ex omnibus mundi partibus, tanquam ad matrem, de necessariis cum opulencia providere, necnon animarum eorundem Christi fidelium saluti consulere, motu proprio, non ad alicujus sibi super hoc oblatam petitionis instantiam, sed de ejus mera delibera-

tione, & ex certa sua scientia, consuetudinem capiendā & retinendi bona, per naufragium vel jactum, levandā navis gratia, aut alia necessitate urgente, factum ad littora maris, civitatum, terrarum, & locorum Rom. Ecclesiae mediatē vel immediatē subjeclorum pertinentia, allegari non posse, illamque nulli in iudicio vel extra illud suffragari debere, auctoritate Apostolica decrevit & declaravit: Et ultra poenas tam à lege, quam à canone contra tales spoliante bonis suis Christianos naufragium patientes, & raptore in littore maris, civitatum, terrarum & locorum, Romanae Ecclesiae mediatē vel immediatē subjeclorum, haecenus inflictas, quas pro potiori cautela innovavit & confirmavit, talium spoliante cujuscunque auctoritatis & dignitatis forent, bona & iura quaecunque praemissa, confiscavit & publicavit, illaque Camera Apostolica confiscata, & publicata, & locorum dominos id fieri permittentes, excommunicato eo ipso fore decrevit, & etiam declaravit: Distosque raptore in flagranti crimine repertos, ut latrones & grassatores puniri posse, alias ut fures: praterquam si nautis in manifesto naufragii & submerfionis periculo constitutis, eorum opem & auxilium implorantibus & exposcentibus, non absque vitā discrimine, in personarum & rerum conservacione auxilio fuerint, vel alias ab imminencia & praesentanei naufragii periculis, ipsorum labore & opera liberaverint, & salvos reddiderint, aut bona iam deperdita recuperaverint.

FINIS.

SEPTIMI DECRE-
TALIIUM
LIBER TERTIUS.

TITULUS I.
DE VITA ET HONESTATE CLERICORVM.

Leo Decimus, in Concilio Laterano.

Clerici habitus decore modesti incedant, omnem luxus ornatum fugientes, sub poena benedictionum quae possident.

CAPUT I.

Clerici temperatē ac modestē omnia faciant, & tam beneficiati quam in sacris ordinibus constituti a comam neque barbam non nutriant, neque mulas aut equos cum phaleris, ornamentisq; ex velluto aut serico factis, habeant, sed ejusmodi rebus ex panno tantum aut corio simpliciter

utantur. Si quis contrafecerit, excommunicationem incurrat, & si post legitimam admonitionem in hujusmodi pertinacia obstinatus permanferit, beneficiis omnibus quaecunque haber privatus sit & esse censetur, eaque sic vacantia à sede Apostolica liberè impetrari valeant.

Pius Quartus.

Clerici non solum interna vita munditia, verumetiam exterius decenti habitus ornatu & modestia vita integritatem & gravitatem probent.

^a Cap. clericus, de vita & honestate clericorum. Ex Concilio Carthagenfisi 4.

CAP. II.

Nos pro pastoralis officii nostri sollicitudine, Ecclesiasticam disciplinam temporum difficultate ac hominum malitia licentiaque in deterius labentem, quantum nobis ex alto conceditur, in pristinam sacrorum canonum observantiam reducere cupientes, considerantesque conveniens esse, ut clerici, maxime qui in sacris ordinibus constituti aut beneficiati existunt, cujuscunque gradus existant, non solum interius vitæ munditia ac virtutum splendore, cæteris præfulgent, verum etiam exterius in eorum habitu & vestibus gravitatem & morum honestatem quam ipsos decet præ se ferant, statuiamus, decernimus, & ordinamus, quod omnes & singuli clerici, qui dignitates, personatus, canonicatus, & præbendas, parochiales Ecclesias, aut alia quæcunque beneficia Ecclesiastica qualiacunque sint obtinent, vel qui in quibusvis sacris ordinibus constituti sint, qui in hac alma urbe nostra permanent & moram trahunt, & in illo indultu incedant cum debita & congrua tonsura, vestibus exterioribus antè infra genua se extendentes, ita ut à vestibus & sagis laicorum omninò distent, gestent, sub poena excommunicationis, ac sub aliis, ac etiam crescente eorum contumacia beneficiorum privationis, arbitrio nostro, seu dilecti filii nostri Jacobi tituli S. Mariæ in Cosmedin. in hac alma urbe ejusque districtu Vicarii generalis, imponen. poenis in eventu contraventionis incurren.

Nicolaus Quintus.

Concubinarius privantur officii, & inhabiles ad officia & beneficia declarantur.

CAP. III.

Sidiliger attendimus vitia singula, quæ in conspectu populi decus villescere faciunt clericale, quam odibilis sit incestus in clero, crimen incestus hujusmodi, quod plerique propter illius impunitatem sibi blanduntur minime verendum, imò quali non fore peccatum, non immeritò cohibere compellimur, & præsertim cõpropensius in curia nostra, quò illud ibidem videtur scandalosius, & ab aliis periculosius trahitur in exemplum. Hinc est, quòd nos præsentis constitutionis edito, universis & singulis sedis Apostolicæ officialibus, necnon quævis Romanæ curiæ officia exercentibus, etiam ratione officiorum hujusmodi ipsius sedis officiales non censentur, & aliis quibuscunque clericis eandem curiam sequentibus, districtius inhihemus, ne quisquam ex eis concubinam publicè in domo sua, aut alibi, ut illius turpi commercio liberius utatur, teneat: seu quicumque mulierem ad aliorum turpem usum hujusmodi, aut quamcunque mulierem in præsentiarum tennerit, nisi post præsentium publicationem in valvis Basilicæ Principis Apostolorum de urbe, & in cancellaria nostra faciendam (quam etiam vim habere volumus monitionis premeritoria) infra novem dies ab hujusmodi excessu realiter & cum effectu destiterit, ac concubinam seu mulierem ipsam penitus & omninò dimiserit, quodq; quisquis in antea concubinam vel mulierem talem tenere præsumpserit, omnibus beneficiis suis Ecclesiasticis, necnon quæ in dicta curia obtinent vel exercent officii, sint ipso facto privati, illaque extrunc possint per quoscunque alios liberè impetrari, idemque privati, necnon quicumque alii concubinas & mulieres hujusmodi contra præ-

a Ex Concilio Carthag. cap. 45. & ex generali Synodo Sept. can. 29. 21. quasi. 4. cap. omnis iactura. Concil. Trident. sess. 14. cap. 6.
 b In Presbyterorum lasciviam & libidinem sanctiones varie editæ sunt a summis Pontificibus & Conciliis, Nicæno canon. 3. 32. dist. cap. interdict. & Narretens. cap. 3. quas refert Burchardus. lib. 2. decret. cap. 116. Leco. part. 6. cap. 192. Adde Concil. Tridentin. sess. 25. de reformat. cap. 14. & l. eum qui. C. de Episcop. & cler. v. Concil. Trident. sess. 25. c. 14.

sentem prohibitionem tenere præsumptos, etiam si censentur ad beneficia obtinenda, & in dicta officia hujusmodi exercenda, nec illorum capere officia, nisi inhabilitatem suam antea, per dicta beneficia obtinuerint aboleri, & interim per eos in prædicta habeantur pro infectis.

Leo Decimus, in Concilio Lateranensi.

Incontinentes clerici, & sceleris contra naturam horridi sacris canonibus & juris civilis statuto placentur. Menas bennos decoritur.

CAP. IV.

Vt clerici præsertim castè continentique juramento præcepta vivant, statuiamus, ut contra factum acriter secundum canones puniantur. Si quis vero laicus quàm clericus de crimine, propter quòd vitæ Dei in filios diffidentia, convictus fuerit, poena per sacros canones aut jus civile respectivè imposita puniatur. Concubinarii autem, sive laici sive clerici, eorumdem canonum poenis multentur, neque legatorum tolerantia, seu prava consuetudo, quæ per nos in potela dicenda est, à multitudine peccantium alio excolibet excusatio, eis aliquo modo suffragetur, sed iura juris censuram severe puniantur.

Pius Quintus.

Clerici nefandi criminis contra naturam rei, degradati & in laicos privilegio excommunicati, seculari jurisdictioni, parantur in laicos iure statuta sunt recepturi, ordantur.

CAP. V.

Horrendum illud a seculis, quo polluta, immundissima civitates tremendo Dei iudicio castigantur, nobilissimum nobis dolorem inurit, graviterque commovet, ut ad illud, quantum potest, remediandum, studia nostra conferamus. Sanè Concilio & dignoscitur constitutum, in quo præsertim illi incontinentia, quæ contra naturam est, propter quam ira Dei venit in filios diffidentia, depulsi fuerint laborare, à clero deiciantur, vel ad agendam ministerii penitentiam detradantur. Verum ne vitæ sagittæ contagium impunitatis spe, quæ in nos peccati illecebra est, fidentius invalescat, clericos huiusmodi criminis reos, gravius ulciscendos deliberavimus, ut quæ animæ interitum non horrescunt, hoc ceteris decessoribus legum vindex gladius secularis. Itaque quod non jam in ipso Pontificatus nostri principio hæc de re decrevimus, plenius nunc, fortiusque persequi incertemus, omnes & regulares, cujuscunque gradus & dignitatis, tam clericum nefas exercentes, omni privilegio clericali, omnique officio, dignitate, & beneficio Ecclesiastico præsentis canonis auctoritate privamus. Itaque per iudicem Ecclesiasticum degradati, potestatem statim seculari tradantur, qui de eis illud idem caput supplicium, quod in laicos hoc in exitio devolarum legitimum reperitur sanctionibus constitutum. Rom. 3. Cal. Sept. 1588.

TITVLVS II. DE CLERICIS NON RESIDENTIBUS in Ecclesia vel præbenda.

Pius Quartus, ex Concilio Tridentino.

Episcoporum non residentium in diocesi, omnia carana capitulum poena.

a Iure hoc scelus vocat horridum & execrandum, post illud. Mens. 2. part. 9. 147. Thom. 22. 114. Mens. l. 1. tit. 64. de re. part. 1. tit. 5. cap. 4. Vauguer. cap. 7. §. 3. Arg. Dyb. Tab. 100. de re. Peral. tit. de luxuria. b C. clerici. de excessibus prelati & 16. tit. 608. cap. 6.

